

Aan: het College van Burgemeester en Wethouders der gemeente Maastricht
t.a.v. wethouder Bert Jongen
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

Datum:
12 juli 2021

Briefnummer:
iASD-210712-1

Behandeld door:
Harry Visser

Telefoonnummer:
0636207525

Betreft:

Bijlage:

Advies nr. 26 “Concept Regiovisie Jeugdhulp 2023 Zuid-Limburg”

Geacht College, geachte wethouder Jongen,

Naar aanleiding van de voortgang bij de totstandkoming van de conceptversie Regiovisie Jeugdhulp 2023 Zuid-Limburg nemen de Samenwerkende Adviesraden Sociaal Domein Zuid-Limburg en daarmee ook de integrale Adviesraad Sociaal Domein Maastricht de vrijheid om middels dit schrijven een aantal observaties, gevolgtrekkingen en mogelijke suggesties met u te delen.

Ondanks het feit dat het hier een regioplan op Zuid-Limburgs niveau betreft, waarbij de gemeente Maastricht als centrumgemeente het voortouw neemt, ontslaat dat de lokale Adviesraden Sociaal Domein niet van hun plicht om haar college adequaat te adviseren, te meer omdat de jeugdige doelgroep inwoners waarvan hier sprake is tijdens de lopende coronapandemie onvoldoende aandacht heeft gekregen. Op basis van vele onderzoeken blijkt dat het voor de volwassen besluitvormers heel moeilijk is adequate interventies te realiseren op basis waarvan deze jeugdige inwoners bereikt worden en hun toekomstperspectief waarachtig zichtbaar wordt gemaakt.

Korte terugblik

Reeds in het begin van 2020 zijn de eerste stappen gezet om in de voorbereiding van het werkproces te komen tot een Transformatieplan Jeugdhulp 2023 en Regiovisie Jeugdhulp 2023 Zuid-Limburg. Voortvarend zijn de programmaleiders, ondersteund door adviesbureau EHdK uit Amsterdam, aan de slag gegaan. In sept. 2020 zijn de eerste resultaten en gedachten achter de leidende keuzes, waaronder basisgedachten als segmentering en netwerksturing, met de Stuurgroep gedeeld. Vast staat dat in die periode de Adviesraden Sociaal Domein op geen enkele wijze bij de ontwikkeling van dit dossier betrokken zijn. Een gemiste kans, wat ons betreft, om geen gebruik te maken van de ASD Expertgroep Jeugd Zuid-Limburg, die als denktank zeker een waardevolle bijdrage had kunnen leveren.

Begin 2021 echter, is de ASD Expertgroep Jeugd Z-L er toevalligerwijs door derden op gewezen dat 'men' als zodanig bezig was met een soort Transformatieplan Jeugd en een Regiovisie Jeugd 2023 Z-L. Onmiddellijk is toen vanuit de kant van de Adviesraden Sociaal Domein contact gelegd met de programmaleiders, hetgeen resulteerde in een eerste informatief contact met ASD Expertgroep Jeugd Z-L op 20 april 2021, gevolgd door een inhoudelijke dialoogsessie op 25 mei 2021. Deze tweede bijeenkomst heeft wat meer helderheid verschaft omtrent nut en noodzaak van het proces dat nu gevolgd wordt. Naast de opgedane verheldering zijn er bij de ASD-deelnemers echter ook nieuwe zorgen opgedoken.

Op basis daarvan heeft de ASD Expertgroep Jeugd Zuid-Limburg besloten ieder met de eigen wethouder en teamleider Sociaal Domein in gesprek te gaan om tussentijds de huidige stand van zaken te bespreken. Naar aanleiding van de opbrengst van deze gesprekken hebben de Samenwerkende Adviesraden Sociaal Domein Zuid-Limburg ervoor gekozen om middels dit schrijven enkele urgente zaken te agenderen en daarmee, in aanloop naar ons definitieve advies, tussentijds een gedeeltelijk preadvies te doen uitgaan, dat aansluit bij de huidige stand van zaken.

Stand van zaken

Tijdens de bijeenkomst op 25 mei is het besef gegroeid dat het transformatieplan verschillende niet-eenduidige interpretatiemogelijkheden oproept (en dat niet alleen bij de Expertgroep), waarbij de gebruikte termen (bijna) voor een Babylonische spraakverwarring zorgen. Tot nu toe heerste de opvatting bij de ASD Expertgroep Jeugd Z-L, dat de Regiovisie beleid betreft en parallel daaraan de aanbesteding van de Jeugdzorg opgepakt wordt. Het blijkt dat deze redenatie erg kort door de bocht is/was. Op basis van de informatie van 25 mei komt de ASD Expertgroep Jeugd Z-L voorlopig tot volgende interpretatie:

1. *De regiovisie is geen echte beleidsontwikkeling, maar de ontwikkeling van een sturingsmodel, over op welke wijze wordt samengewerkt.*

Bijzonder is dat daarbij de keuze wordt gemaakt voor netwerksturing. Niets mis mee, maar wel een keuze waar nogal wat consequenties aan vastzitten en die ook beleidsmatig van aard is. De vraag hierbij is nl. welke visie erachter zit, welke gevolgen dat heeft voor de bestuurders, de ambtenaren en de actoren in het veld!

De ASD Expertgroep en daarmee ook de Samenwerkende Adviesraden Sociaal Domein Zuid-Limburg vinden het zorgelijk, dat in juni consultaties zijn voorzien, die in de ervoor geplande tijd niet realiseerbaar zijn. Voor zover we weten zijn de werkgroepen nog volop bezig, terwijl het concept-Regiovisie Jeugdhulpregio 2023 Zuid-Limburg al voorhanden is en 15 juli 2021 bestuurlijk in het G16-overleg gepresenteerd gaat worden. Volgordelijk lijkt dat ons niet geheel correct. Opmerkelijk is verder, dat *onderwijs* (nog) niet bij de te consulteren actoren staat, evenmin de jeugdigen in regulier PO-VO en speciaal onderwijs SO/VSO, de jeugdigen in MBO en HBO, de betrokken ouders, pleegouders en medewerkers van gezinsvervangende huizen, de jeugdigen en begeleiders van jeugdigen die verblijven en werken in semi-residentiële en residentiële instellingen, het sociaal/maatschappelijk werkveld, het ambtelijke werkveld en de adviseurs van de colleges van B&W (Adviesraden Sociaal Domein).

Uiteindelijk gaat het naar onze mening over de vraag: *Hoe organiseer je een effectieve participatie die in de praktische uitwerking tot zichtbare resultaten leidt?*

Vanuit het perspectief van netwerksturing staat, naar onze mening, de huidige aanpak haaks op hetgeen nagestreefd wordt. Bovendien lijkt het ons onmogelijk om het onderwijsveld (dat nog van niets weet) in juni of juli nog te kunnen consulteren. Bovendien is het besluitvormingsproces nog onduidelijk in relatie tot het uiteindelijke advies van de Adviesraden Sociaal Domein en de betrokkenheid van de gemeenteraden.

2. *Het transformatieplan*

De transformatieopdracht (2.1 van het transformatieplan) begint met 6 transformatiewerkgroepen, die o.a. de opdracht hebben gekregen om te komen tot beleidsvoorbereiding en beleidsbepaling (2.2 uit plan, pagina 12).

Hier is dus beleidsontwikkeling wel nadrukkelijk aan de orde en is dus ook weer de rol van de Adviesraden wat ons betreft vanzelfsprekend.

Op basis van voorgaande lijkt het ons van belang om vanuit ieders rol en verantwoordelijkheid met elkaar in gesprek te gaan, zodat we in de loop van juli of kort na het G16-overleg van 15 juli 2021 tot een verheldering van de stand van zaken kunnen komen.

Tot slot zij opgemerkt, dat door de uitspraak van de Arbitragecommissie ('Commissie van Wijzen') en de te nemen stappen (structurele financiering Jeugdzorg, nieuwe budgettering) door het huidige- en toekomstige kabinet, een nieuwe situatie ontstaan is, die ons de kans biedt om op basis van netwerksturing de tijd te nemen om vanuit de basis de jeugdzorg verder in te richten.

Kortom, wat de Adviesraden Sociaal Domein betreft, een dringend advies aan de portefeuillehouders om tijdens het Portefeuillehouders overleg G16 te besluiten om de programmaleiders op basis van een aangepast tijdpad opnieuw te laten kijken naar de wijze van participatie van een aantal betrokken partijen in dit proces.

3. *Betrokkenheid*

Zoals eerder opgemerkt is de positionering van een aantal betrokken doelgroepen ruim onder de maat. Te denken valt aan jeugdigen¹ in regulier PO-VO en speciaal onderwijs SO/VSO, jeugdigen in MBO en HBO, betrokken ouders, pleegouders en medewerkers van gezinsvervangende huizen, jeugdigen en begeleiders van jeugdigen die verblijven en werken in semi residentiële en residentiële instellingen, sociaal/maatschappelijk werkveld, ambtelijke werkveld, cliëntenraden en adviseurs van de colleges van B&W (Adviesraden Sociaal Domein).

De ASD Expertgroep Jeugd Z-L maakt betrokkenen erop attent dat consultatie van jeugdigen en jongeren (en hun belangenbehartigers) geen gunst, maar een recht is.

¹ <https://www.nji.nl/nl/Download-Nji/Publicatie-Nji/Nji-Handreiking-duurzame-jongerenparticipatie.pdf>

Kinderen en jongeren hebben het recht om mee te praten over onderwerpen die hun leven aangaan. Dit staat in artikel 12 in het VN-Verdrag van de Rechten van het Kind. Helaas wordt dit artikel het minst van alle artikelen nageleefd in de meer dan 190 landen waar dit verdrag van kracht is. Structurele- en gelijkwaardige samenwerking tussen besluitvormers en jongeren is, zoals nu weer blijkt, niet vanzelfsprekend. Er is nog een wereld te winnen.

Die wereld is gewonnen als bestuurders de programmaleiders de ruimte (tijd en middelen) nemen en geven om het participatieproces vorm en inhoud te geven, zoals de tijdgeest dat van hen verlangt. Als participatie niet verder komt dan rituele consultatie als behang aan de muur schieten we ons doel volledig voorbij. De gewenste inspiratie zal zich dan als een boemerang van frustratie tegen ons keren en daarmee verzaken we onze verantwoordelijkheid ten opzichte van de jeugdige generatie die van onze *'weldoordachte'* besluiten en acties afhankelijk is.

Wat de Adviesraden Sociaal Domein betreft vragen wij dringend, dat de Adviesraden van de 16 betrokken gemeenten van Zuid-Limburg door de centrumgemeente Maastricht schriftelijk worden gevraagd via de ASD Expertgroep Jeugd Z-L in adviserende zin betrokken te worden bij de 4 pijlers, zoals vernoemd in hoofdstuk 5.3 (pag. 44 t/m 47) van de Concept Regiovisie Jeugdhulpregio 2023 Zuid-Limburg.

Op basis van voorgaande verzoeken wij u hierbij dit schrijven namens de integrale Adviesraad Sociaal Domein Maastricht toe te voegen aan de ingekomen stukken van het portefeuillehoudersoverleg G16 van 15 juli 2021. Bij voorbaat dank.

In afwachting van uw reactie verblijven wij,

Met vriendelijke groet,
Namens de integrale Adviesraad Sociaal Domein Maastricht,

Harry Visser,
secretaris

Kees Eken,
voorzitter